

Αθήνα, 8 Δεκεμβρίου 2020

Θέμα: Έναρξη του ερευνητικού έργου «**100memories: Ολοκληρωμένη δράση φυσικής και ψηφιακής τεκμηρίωσης και προβολής της μικρασιατικής προσφυγικής μνήμης**»

#100memories

*Μνήμη, Ψηφιακός Κόσμος και Δημόσια Ιστορία
ένος αιώνας μετακίνησης σε ένα μέλλον καινοτομίας*

Στις 29 Οκτωβρίου του 2020 ξεκίνησε στο **Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών** η υλοποίηση του ερευνητικού έργου «**100memories**», με τη σύμπραξη των συνεταιριστικών επιχειρήσεων **SOCIALITY** και **COMMONSPACE**. Στόχος του πολυσχιδούς και δυναμικού έργου είναι η ανάπτυξη ψηφιακών και φυσικών δράσεων δημόσιας ιστορίας σε σχέση με τις πολλαπλές προσφυγικές και μεταναστευτικές μετακινήσεις που διαμόρφωσαν τον ελλαδικό χώρο τα τελευταία 100 χρόνια. Μεθοδολογικά το έργο αναπτύσσεται σε τρεις βασικούς ερευνητικούς πυλώνες: (α) καταγραφή, τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς που σχετίζεται με τη θεματική του έργου, (β) έρευνα και δημιουργία εργαλείων συμμετοχικού σχεδιασμού και βέλτιστων ερευνητικών και τεχνολογικών πρακτικών, και (γ) ανάπτυξη φυσικών και ψηφιακών αφηγήσεων. Επιστημονική υπεύθυνη και συντονίστρια του ερευνητικού έργου είναι η **Ελένη Κυραμαργιού**, μεταδιδακτορική ερευνήτρια ΙΙΕ/ΕΙΕ.

Το 2022 θα συμπληρωθούν 100 χρόνια από την μεγαλύτερη προσφυγική μετακίνηση που σημειώθηκε στην ελληνική ιστορία. Η ήττα του ελληνικού στρατού, η υπογραφή της Συνθήκης της Λοζάνης και η επακόλουθη ανταλλαγή των πληθυσμών είναι εμβληματικές στιγμές σε μια μακρά περίοδο πληθυσμιακών μετακινήσεων που εκκίνησαν από τους Βαλκανικούς πολέμους. Η άφιξη και εγκατάσταση στην Ελλάδα σχεδόν ενός εκατομμυρίου προσφύγων σημάδεψε πολλαπλά την ελληνική κοινωνία, που γνώρισε στη συνέχεια επαναλαμβανόμενες προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές. Η προσφυγική εμπειρία της δεκαετίας του 1920 αποτελεί θεμελιακό στοιχείο της κοινωνικής και πολιτικής ιστορίας της σύγχρονης Ελλάδας, που αποτυπώνεται στη συλλογική μνήμη, την ιστοριογραφία, τον αστικό χώρο αλλά και την καθημερινότητα των πολιτών.

Το ερευνητικό έργο «**100memories: Ολοκληρωμένη δράση φυσικής και ψηφιακής τεκμηρίωσης και προβολής της μικρασιατικής προσφυγικής μνήμης**» επιχειρεί να συνδέσει την ιστορική έρευνα για την προσφυγική εγκατάσταση και τις μεταναστευτικές ροές που ακολούθησαν τα επόμενα 100 χρόνια, με τη χρήση καινοτόμων τεχνολογικών μεθόδων και εργαλείων με στόχο την τεκμηρίωση, διάδοση και αναπαράσταση όχι μόνο της ιστορικής μνήμης γύρω από τον προσφυγικό-μεταναστευτικό πληθυσμό αλλά τον τρόπο που σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο η ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας συνυφαίνεται με την προσφυγική άφιξη και εγκατάσταση του 1922 και τα μεταναστευτικά ρεύματα –από και προς την Ελλάδα– που ακολούθησαν. Το έργο εστιάζει σε τέσσερις κομβικές για την προσφυγική και μεταναστευτική εμπειρία πόλεις-λιμάνια (Πειραιάς, Βόλος, Θεσσαλονίκη και Χανιά) και απευθύνεται στους κατοίκους και τους επισκέπτες των παραπάνω πόλεων μέσα από τις φυσικές δράσεις που θα

υλοποιηθούν στις πόλεις αυτές. Παράλληλα, απευθύνεται στο ευρύ κοινό (στην Ελλάδα και το εξωτερικό) μέσα από τον δίγλωσσο ανοικτής πρόσβασης ιστότοπο που θα περιλαμβάνει τρεις καινοτόμες πλατφόρμες (ερευνητική, εκπαιδευτική, διάχυσης έρευνας). Το έργο με διάρκεια 30 μήνες, διαρθρώνεται σε 5 Ενότητες Εργασίας στο πλαίσιο των οποίων θα παραχθούν 32 παραδοτέα, ανάμεσα στα οποία, συμμετοχικά εργαστήρια, εκπαιδευτικά προγράμματα, ψηφιακές διαδρομές, διαδραστικά εκπαιδευτικά παιχνίδια, pop-up εκθέσεις και μια μεγάλη κεντρική έκθεση.

Το 2023, με την ολοκλήρωση του εν λόγω έργου, η ερευνητική ομάδα στοχεύει να έχει δημιουργήσει ένα πειραματικό δίκτυο φυσικών και ψηφιακών δράσεων στις πόλεις αναφοράς, οι οποίες θα αξιοποιούν και θα παρουσιάζονται μέσα από τις ψηφιακές πλατφόρμες του ανοικτού διαδικτυακού κόμβου με κεντρικό άξονα την προσφυγική-μεταναστευτική ιστορία της Ελλάδας στον ευρύτερο χώρο (πόλεις άφιξης και αναχώρησης) και σε συγκεκριμένους τόπους (τόποι εγκατάστασης και εργασίας). Ταυτόχρονα, στόχος του έργου είναι να δημιουργήσει νέα μεθοδολογικά εργαλεία με τα οποία η ιστορική επιστήμη θα αξιοποιεί τις νέες τεχνολογίες, όπως ένα «μοντέλο» ερευνητικών δράσεων και ένα «πρότυπο» ψηφιακό αποθετήριο ιστορικών τεκμηρίων, το οποίο θα μπορεί να αξιοποιηθεί τόσο για δράσεις και τεκμήρια που σχετίζονται με την προσφυγική-μεταναστευτική ιστορία και εμπειρία άλλων ελληνικών πόλεων αλλά και με άλλα ιστορικά γεγονότα.

Το ερευνητικό έργο υλοποιείται στο πλαίσιο της Δράσης ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εθνικούς πόρους μέσω του Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ) (κωδικός έργου: Τ2ΕΔΚ-04827)